

Trzy stawki za karę

2015-09-24

SANKCYJNE 150 PROC.:

— Ta stawka zdaje się przypominać osławioną dodatkową sankcję VAT — mówi Marta Ignasiak, doradca podatkowy w kancelarii FKA Furtek Komosa Aleksandrowicz. Według niej podwyższona stopa odsetek za zwłokę to kara niekoniecznie za świadome, zawinione działania podatnika.

Odsetki od zaległości mają działać jak marchewka i kij. Kiedy przyjdzie kontrola, najbardziej dostanie się podatnikom VAT i akcyzy

Ustawodawca postanowił inaczej niż do tej pory mobilizować podatników do wywiązywania się z ich powinności wobec budżetu państwa. Od przyszłego roku odsetki od zaległości podatkowych będą zróżnicowane inaczej niż obecnie — nie tylko ich wysokość, także zasady stosowania.

Ulgowo w ciągu 6 miesięcy

W skrócie można powiedzieć, że będzie kilka stawek, zależnych od rodzaju przewinienia i czasu, w jakim podatnik ureguluje zaległość. Podstawowa stopa odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych pozostanie taka jak dziś. Nadal ma stanowić 200 proc. stopy kredytu lombardowego plus 2 proc., ale nie mniej niż 8 proc. Obecnie wynosi właśnie tyle. Zmiany dotyczą odstępstw od tej standardowej zasady. Na zachętę, dla szybkiego uregulowania niezapłaconego podatku minister finansów postanowił zmniejszyć obniżoną stawkę odsetek — z obecnych 75 proc. stopy podstawowej do 50 proc.

— Zapłaci ją ten, kto szybko zreflektuje się, że popełnił błąd — mówi Marta Ignasiak, doradca podatkowy w kancelarii FKA Furtek Komosa Aleksandrowicz. Ten wyjątek, podobnie jak obecnie, jest przewidziany dla podatników, którzy poprawią deklaracje, a zaległości uregulują w ciągu 7 dni po złożeniu korekty. Nadal z takiej możliwości będzie można skorzystać, zanim skarbowka wykryje nieprawidłowości. Jednak takie prawo nie będzie przysługiwać w nieskończoność. Ulgowe odsetki będzie można naliczyć, pod warunkiem że błędne rozliczenia zostaną skorygowane w ciągu 6 miesięcy od upływu terminu złożenia deklaracji wymagającej korekty. Mimo obniżenia ulgowej stawki odsetek jej nowe zasady nie są przyjmowane bezkrytycznie przed doradców podatkowych.

— Zaostrenie warunków stosowania tej stawki jest uzasadnione, gdyż nie powinna ona przysługiwać podatnikom traktującym skarb państwa jako niedrogiemu kredytodawcę. Co prawda, takie działanie może się wiązać z odpowiedzialnością karną skarbową i ryzykiem wszczęcia egzekucji administracyjnej, ale niektórzy podatnicy bezwzględnie korzystali z danej przez ustawodawcę możliwości — ocenia Marta Ignasiak. Nie uważa jednak za właściwe ograniczania prawa do ulgi wyłącznie do okresu 6 miesięcy od dnia złożenia deklaracji.

— W tym czasie podatnicy niekiedy nie zdążą się zorientować, że postąpili nieprawidłowo lub że zmieniła się wykładnia określonych przepisów — wyjaśnia doradca z FKA. Jarosław Ziobrowski z kancelarii Kurpisz i Ziobrowski Adwokacka twierdzi, że chociaż na plus należy ocenić obniżkę stawki, to jednak jej skala nie niesie znaczących korzyści. Zwraca uwagę, że nie zawsze podatnicy od razu są w stanie dostrzec nieprawidłowości w rozliczeniach, np. gdy prowadzą działalność gospodarczą na dużą skalę.

— Błąd jest rzeczą ludzką. Wielu podatników wcale nie chce go tuszować przed fiskusem i gdy tylko wykryją nieprawidłowość, starają się to naprawić, korygując deklaracje — podkreśla adwokat.

Sankcja w VAT i akcyzie

W tym kontekście jeszcze ostrzej jest oceniana nowa, przyszła stawka podwyższona. Wyniesie 150 proc. stopy podstawowej i będzie stosowana do zaległości w dwóch podatkach — od towarów i usług (VAT) oraz akcyzowym, a wymagana, gdy w trakcie kontroli podatkowej lub postępowania podatkowego urzędnik skarbowki stwierdzi, że przedsiębiorca zaniżył zobowiązanie podatkowe, zawiążył nadpłatę lub kwotę zwrotu podatku. Także gdy organ ujawni, że podatnik nie złożył deklaracji i nie odprowadził podatku. Podwyższone odsetki podatnik zapłaci także w przypadku skorygowania deklaracji po doręczeniu mu zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli lub po jej zakończeniu (jeśli odbędzie się bez uprzedzenia), a także, gdy konieczność korekty wyniknie w związku z prowadzonymi przez organ podatkowy czynnościami sprawdzającymi.

Ta nowa dolegliwość nie będzie dotyczyła zaległości (polegającej na zaniżeniu podatku, zawiązeniu nadpłaty lub zwrotu), która nie przekroczy 25 proc. kwoty należnej i nie wyższej niż pięciokrotna wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę. Obecnie ta granica wynosiłaby 8750 zł. W przyszłym roku będzie to 9250 zł, po wzroście płacy minimalnej ze 1750 zł do 1850 zł. Według wyjaśnień MF, podwyższona stawka odsetek nie obejmie małych zaległości, bo takie powstają w zdecydowanej większości w wyniku nieświadomych działań podatnika, wynikają z oczywistych omyłek lub błędów rachunkowych, a nie z planowanych działań dla znacznego zaniżenia zobowiązań.

— Ta stawka zdaje się przypominać osławioną „dodatkową sankcję VAT”. Podatnik ponosi w tym przypadku karę niekoniecznie za działanie zawinione i nakierowane na uszczuplenie dochodów, lecz także za to, że nieprawidłowo ocenił konsekwencje dokonywanych transakcji w rozliczeniu VAT czy akcyzy i w związku z tym dopuścił do powstania uszczuplenia. O ile odpowiedzialność karna w tym przypadku uzależniona będzie od spełnienia wielu przesłanek, podwyższona stawka odsetek znajdzie zastosowanie automatycznie tylko dlatego, że wystąpiła zaległość podatkowa — komentuje Marta Ignasiak.

Wątpliwa nagroda

MF zwraca uwagę, że podatnicy VAT i akcyzy popełniający błędy powodujące nawet poważne uszczuplenia, będą mogli uniknąć odsetek podwyższonych, jeśli złożą dobrowolnie korektę deklaracji w ciągu 6 miesięcy i uregulują zaległość w terminie 7 dni (wtedy z odsetkami obniżonymi) lub złożą dobrowolną korektę po upływie 6 miesięcy i wpłacą zaległość (wtedy z odsetkami podstawowymi).

— Oznacza to, że np. odsetki od zaległości w VAT i akcyzie mogą być obliczone przy zastosowaniu trzech różnych stawek — 4 proc. w ciągu 6 miesięcy od złożenia deklaracji, 8 proc. w okresie późniejszym oraz 12 proc. w razie wszczęcia kontroli lub czynności sprawdzających — podsumowuje doradca z FKA. Autor noweli uzasadnia zmiany następująco. Niezbędne są instrumenty stymulujące składanie korekt usuwających nieprawidłowości na bieżąco, a nie w ciągu kilku lat aż do przedawnienia zobowiązania podatkowego. Istnieje potrzeba wprowadzenia narzędzi o charakterze prewencyjnym wobec podatników z obszarów podwyższonego ryzyka występowania nadużyć, czyli podatników VAT i akcyzy. Zmiany mogą według resortu zmniejszyć ogólny stan zaległości podatkowych, zmniejszyć koszty poboru podatków, poprawić stan przestrzegania prawa. Te cele można osiągnąć przez zróżnicowanie stawek odsetek za zwłokę, wzmacniając premiowanie dobrowolnego ujawniania i zapłaty zaległości, a zwiększając dolegliwość finansową wobec uchylania się od składania deklaracji oraz znacznego zaniżania deklarowanych zobowiązań w obszarach o podwyższonym ryzyku.

— To raczej przejaw szukania pieniędzy dla budżetu, a w każdym razie na pewno nie nagradzania podatników. Obniżona stawka za dobrowolną naprawę błędu to w dalszym ciągu rodzaj kary, a podwyższona do 150 proc. to wyjątkowo wysoka sankcja, która może grozić wielu podatnikom nieświadomym nieprawidłowości z takich samych powodów, z jakich powstają te zauważone przez przedsiębiorcę, zanim je wykryje organ podatkowy — komentuje Jarosław Ziobrowski.

Jego zdaniem, przyczyny błędów w rozliczaniu podatków leżą w skomplikowanych przepisach i częstej ich nowelizacji, jak np. w ustawie o VAT, gdzie zmieniano zasady ustalania momentu powstania obowiązku podatkowego.

— Jeśli minister finansów chce, aby podatnicy lepiej wywiązywali się ze swoich obowiązków, należy poprawiać prawo i uchylać jasne, przejrzyste przepisy — mówi adwokat. Poza tym uważa, że odsetki za zwłokę nie powinny pełnić roli straszaka. — Od karania jest Kodeks karny skarbowy, a nie ordynacja podatkowa — podkreśla Jarosław Ziobrowski. © P

Utrata prawa do ulgi

Nowelizacja ordynacji podatkowej przewiduje, że podatnik nie będzie mógł naliczyć odsetek według obniżonej stawki, jeżeli:łoży korektę deklaracji po doręczeniu mu zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej, a w przypadkach gdy zawiadomienie nie jest przesyłane (kontrola odbywa się bez uprzedzenia) — po zakończeniu kontroli podatkowej, skoryguje deklarację w wyniku czynności sprawdzających organu podatkowego.